

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Överenskommelse om hälsokontrollen av EU:s jordbrukspolitik – Finlands EU-medel för landsbygdsutveckling ökar
 - Finsk tango, dansk skidbacke, CAP – brittisk tankesmedja nagelfar EU-stöd
 - EU:s jordbruk och landsbygdsutveckling går ”hand i hand” – läs senaste numret av *Liiteri*
 - ”Det kan bli en av de största decentraliseringarna” – Högdahl om delbetänkandet från svenska utredningen *Service i samverkan*
 - Goda erfarenheter av invandring till landsbygden – ”Närpes lyckas bättre än Helsingfors”
 - ”En landsbygdslängtares söndagsångest” – YTR startade nätkolumn
 - Läs även detta: **Näringsministern föreslår glesbygdsavdrag – utredning startar inom kort* **Ålands befolkning ökar – landsbygdskommunen Jomala växte mer än staden Mariehamn* **Kommunaliserade byalag är sällan en lyckad konstruktion* **Landsbygd i utveckling – landsbygdsnätverket gav ut sin tredje tidningsbilaga* **Landsomfattande seminarium kring jordbrukets lönsamhet* **Matfusk, konsumenten och livsmedelsmarknaden – seminarieriet Värdeaddad mat* **Heidi Hummelstedt Sydskustens nya kulturkoordinator i Pargas*
-

ÖVERENSKOMMELSE OM HÄLSOKONTROLLEN AV EU:S JORDBRUKSPOLITIK – FINLANDS EU-MEDEL FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING ÖKAR

EU:s jordbruksministrar tog i går (20.11) beslut om hälsokontrollen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Man enades om jordbrukspolitikens huvudsakliga riktlinjer fram till år 2013. För Finland var de svåraste förhandlingsfrågorna att lindra effekterna från avvecklandet av systemet med mjölkkvoter och att fortsätta att betala produktionskopplade stöd, vilka är fortsatt möjliga i vårt land under de närmaste åren. Tio procent av stöden kan vara produktionskopplade. Totalsumman av Finlands EU-stöd ändras inte, utan är lika stor som i dag, eller 565-570 miljoner euro per år. Reformen omfattar även en höjning av den obligatoriska moduleringen, alltså hur man flyttar över medel från direktstöd till utveckling av landsbygden. Finlands EU-medel för utveckling av landsbygden ökar med 6-15 miljoner per år, men här krävs också nationell medfinansiering. Med de överförda pengarna kan man finansiera landsbygdens utvecklingsåtgärder som bl.a. har att göra med klimatförändringen, vattenskyddet, förnybar energi och mjölksektorn. I och med reformen kommer EU:s produktionskopplade stöd generellt att minska. Mer om överenskommelsen i Bryssel finns i jord- och skogsbruksministeriets pressmeddelande (från 20.11) under webbadressen http://www.mmm.fi/sv/index/ministeriet/pressmeddelanden/081120_neuvosto.html. Se även bilagan med bakgrundsinformation om hälsokontrollen av EU:s jordbrukspolitik på adressen http://www.mmm.fi/sv/index/ministeriet/pressmeddelanden/081120_neuvosto_liite.html.

FINSK TANGO, DANSK SKIDBACKE, CAP – BRITTISK TANKESMEDJA NAGELFAR EU-STÖD

Open Europe, en tankesmedja som grundats av en rad brittiska affärsmän, följer kritiskt med EU:s politik och unionens sätt att använda sina skattepengar. Enligt tankesmedjan delas pengar ut på olovligt lösa grunder för onödiga ändamål. Man räknar upp 100 exempel på resursslöseri, där anslaget till projektet Intertango i Seinäjoki är ett. Varför skall brittiska skattebetalare, indirekt via EU, betala 100000 euro för att finansiera en internationell tangokurs för några finländare? Ett annat exempel på EU:s okontrollerade fördelning av pengar är affärsmannen Ole Harilds skidbacke på Bornholm, som blev möjligt genom 100000 euro i EU-bidrag, fastän Bornholm saknar både snö och berg. Tyvärr var skidbacken öppen bara en dag under hela året. Open Europe kritiserar även EU:s jordbrukspolitik och dess kostnader. EU anslår årligen ca 54 miljarder euro för jordbruket och 12,4 miljarder för landsbygden. Enligt tankesmedjan är CAP (Common Agricultural Policy) en enda misshushållning med pengar. OECD-uppgifter visar att CAP i verkligheten kostar 125 miljarder euro per år, ifall man beaktar skatter och jordbrukspolitikens prisstegrande effekter. Matpriserna i EU är 20 procent högre än världsmarknadspriserna, hävdar Open Europe, som också hänvisar till att jordbruksstöden används för andra ändamål än de är avsedda för. Fjölårsrapporten från EU:s revisionsrätt anmärker att en stor del av stöden går till mottagare som inte utövar jordbruk. I likhet med den brittiska tankesmedjan, påpekar europeiska revisionsrätten behovet av en bättre övervakning och kontroll av EU:s räkenskaper. Liksom tidigare år avslöjar revisionsrätten stora brister inom stödsystemen för jordbruket och landsbygden. Av 196 kontrollerade transaktioner, var 61 transaktioner felaktiga, varav två tredjedelar av dessa felaktigheter klassificerades som ”svåra”. Inom jordbruket och naturresurser är den uppskattade totala felprocenten fortfarande väsentlig, vilket i synnerhet gäller landsbygdsutvecklingen med sina komplexa regler. Högsta felnivån finns inom sammanhållningspolitiken, där elva procent av de ersatta kostnaderna inte borde ha ersatts. Uppgifterna är från en artikel i Landsbygdens Folk (14.11) och Open Europes pressmeddelande (på engelska) under webbadressen <http://www.openeurope.org.uk/media-centre/pressrelease.aspx?pressreleaseid=89>.

EU:s JORDBRUK OCH LANDSBYGDSUTVECKLING GÅR ”HAND I HAND” – LÄS SENASTE NUMRET AV LIITERI

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) har befunnit sig i en väggkorsning. Diskussioner har förts om landsbygds- och jordbrukspolitikerna borde skiljas åt och om landsbygdens utveckling, jämte finansiering, borde bli en del av kohesions- och regionalpolitiken. Jordbrukets huvudavdelning vid kommissionen har hittills varit mycket tystlåten i ämnet, men nu har, förutom kommissionären för jordbruk och landsbygdsutveckling Mariann Fischer Boel, generaldirektören Jean-Luc Demarty under sitt besök i Finland klart och tydligt uttryckt att jordbrukets och landsbygdens utveckling inte skiljs åt, eftersom båda skulle bli lidande av en separation. Men trenderna i både globaliseringen och konkurrenskraftspolitikerna förstärker tillväxtcentran. Landsbygden hotas av marginalisering om saken inte lyfts upp också på EU:s politikinivå, vilket är minst sagt rimligt då 90 procent av EU:s territorium och 56 procent av befolkningen finns på landsbygden. Av bruttonationalprodukten står landsbygden för 45 procent, medan hälften av arbetskraften arbetar inom landsbygdens små och medelstora företag. På landsbygdskongressen på Cypern 16-17.10, som samtidigt var startskottet för kommissionens landsbygdsnätverksenheter, fördes en bred diskussion om faktorer i primärproduktionens konkurrenskraft, landsbygdsområdenas olikhet och om hur dessa borde beaktas. Slutresultatet var att landsbygdsbornas lika rätt till service, landsbygdens attraktionsfaktorer och utvecklingen av landsbygdsnäringsnäringarnas konkurrenskraft

är nödvändiga saker. Cypern med sin torra visade konkret på hurdana problem klimatets allt vanligare extrema fenomen medför direkt för jordbruket och för hela samhället, även via andra näringsgrenar. Torkan påminde landsbygdens utvecklare om att det inte enbart var fråga om landskap, utan som Boel har sagt, om *”de verkliga landsbygdsmänniskornas verkliga landsbygdsframtid”*. Förutom det här ämnet, Framtiden för EU:s landsbygds politik tar form, tas följande upp i november månads *Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd*:

- Finland har byggt upp en unik landsbygds politisk modell
- Vad för en KOKO?
- Aitojamakuja.fi berättar om kvalitetsprodukter
- Miljöstödets effekter för jordbruket syns först senare
- Landsbygdsföretagande på tapeten
- Så här gjorde vi resultat för landsbygden

Nyhetsbrevet (November 2008, 03/08) kan läsas på jord- och skogsbruksministeriets hemsida under webbadress http://mmm.multiedition.fi/liiteri/ uutiskirje/liiterit/03_2008/index_se.php.

”DET KAN BLI EN AV DE STÖRSTA DECENTRALISERINGARNA” – HÖGDAHL OM DELBETÄNKANDET FRÅN SVENSKA UTREDNINGEN SERVICE I SAMVERKAN

I fredags (14.11) överlämnade den svenska utredningen *Service i samverkan* ett delbetänkande, (SOU 2008:97) *Styr samverkan – för bättre service till medborgarna*, till landets Finansdepartement. I delbetänkandet dras förslag till riktlinjer upp för hur servicekontor och andra servicepunkter kan ordnas så att medborgarna får bättre tillgång till offentlig service. Nyckeln är samverkan och mer samordnad styrning från regering och riksdag, ett förslag som innebär stora förändringar. *”Det kan bli en av de största decentraliseringarna i historien hos oss”*, sade utredaren Lars Högdahl till Dagens eko. I pressmeddelandet (<http://www.regeringen.se/sb/d/11109/a/115668>) från Finansdepartementet säger Högdahl bl.a. följande: *”Medborgarnas och näringslivets rätt till samhällsservice och god kontakt med myndigheterna är viktigare än myndigheternas egna rutiner och prioriteringar. Service ska levereras utifrån den enskildes behov, inte myndigheternas”*. Ett sekretariat arbetar tillsammans med utredaren. I deras arbete betonar de medborgarens behov av service. De anser att detta måste vara utgångspunkten för hur serviceutbudet skall ordnas. Följande är viktigt i deras utredning: ***Medborgarnas servicebehov står i centrum, utanförskapet skall minskas genom mer effektiva serviceinsatser, konkreta försök skall drivas med olika servicelösningar för skilda geografiska och befolkningsmässiga förutsättningar – helst på någon ort i varje län, utvecklingen i befintliga samtjänstkontor drivs på, förslag om ändringar i lagen om tjänst vid medborgarkontor läggs 31.3.2008 så att myndigheters samarbete underlättas så snart som möjligt, offentlig och privat service prövas i nya funktioner och constellationer, okonventionella lösningar prövas där serviceutbudet för närvarande är svagt, samt att de berörda kommunerna skall leda försöksprojektet.*** Uppgifterna är från Riksorganisationen Hela Sverige ska levas hemsida under webbadressen <http://www.helasverige.se/doc.ccm?id=1> och Statens Offentliga Utredningars hemsida på webbadressen <http://www.sou.gov.se/lokalservice/index.htm>. Delbetänkandet finns på adress http://www.sou.gov.se/lokalservice/pdf/SOU%202008_97.pdf Sedan hösten 2007 arbetar utredningen *Utveckling av lokal service i samverkan* med Lars Högdahl som särskild utredare med uppdrag att stödja de statliga myndigheterna i deras arbete med att inrätta lokala servicekontor. Målet är att förbättra tillgängligheten till offentlig service i hela landet och att möjliggöra en fortsatt effektivisering av den offentliga tjänsteproduktionen.

GODA ERFARENHETER AV INVANDRING TILL LANDSBYGDEN – ”NÄRPES

LYCKAS BÄTTRE ÄN HELSINGFORS”

Arbetsinvandring har i de flesta länder varit ett stadsfenomen, medan invandring till landsbygden varit ovanligt. Men enligt landsbygdsprofessor Erland Eklund från Åbo Akademi lyckas landsbygdsinvandring bättre än man kunde tro. Det är Närpes i Syd-Österbotten ett bra exempel på, medan andra exempel finns bl.a. i Skottland. Invandring till landsbygdsorter kan rent av lyckas bättre än i städerna, t.ex. Helsingfors’ stadsdirektör ville veta hur Närpes klarar det som inte Helsingfors klarar av. Eklund säger att integrationen, anpassningen och inkluderingen går lättare på landsbygden, för i städerna sker automatiskt en segregering via bostadsmarknaden, så att invandrarna bildar skilda samhällen. Extremvarianten med invandring till landsbygd med minoritetsspråk, t.ex. som i Närpes, är väldigt litet undersökt. Majoritetskulturen kan uppleva sådan invandring som begränsande för invandrarna, ifall de senare vill flytta i landet. Men precis som närpesborna alltid haft Sverige som reserv i händelse av sämre tider, får även de nya närpesborna Sverige som reserv, menar Eklund. Eftersom finlandssvenskarna håller hårt på sin rätt att utöva sin finlandssvenska kultur, samtidigt som de är lojala finländska medborgare, tycker de att invandrarna även har rätt att utöva den kultur de är födda i. Mångkulturella samhällen uppstår då flera kulturer samsas och visar förståelse för varandra. Vid lågkonjunktur finns en risk att attityderna hårdnar och att man söker syndabockar då arbetslösheten ökar. Men man bör komma ihåg att ekonomin har blomstrat tack vare arbetsinvandrarna. Eklund tror, att fastän behovet av arbetsinvandrare kanske kommer att minska, har Närpes ändå ett fortsatt behov av invandring med tanke på den åldrande befolkningen. Uppgifterna, som är från en artikel i torsdagens upplaga (20.11) av tidningen Syd-Österbotten, finns i förkortad version i tidningens nätupplaga under webbadressen <http://www.sydin.fi/story.aspx?storyID=31424&digg=yes>.

”EN LANDBYGDSLÄNGTARES SÖNDAGSÅNGEST” – YTR STARTADE NÄTKOLUMN

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) har nu en nätkolumn på sina hemsidor. En gång i månaden får man ta del av någon landsbygdsutvecklars tankar. Den första som skriver i nätkolumnen är Annukka Lyra, informatör på YTR och arbetandes på enheten för utveckling av landsbygden inom jord- och skogsbruksministeriet. Annukka skriver om söndagsångesten inför en ny arbetsvecka i staden och om längtan att bo på landet, som enligt henne finns hos många, men att det känns som om samhället inte har gjort så hemskt mycket för att underlätta flytten ut. Hon räknar upp tre saker, varför hon inte själv har flyttat till landet. Annukka skulle vilja ha valmöjlighet för att tryggt kunna bo på landet utan att känna skuld i ekologiska fotavtryck, valmöjlighet som samhället jämte arbetsgivarna skulle godkänna och i sista hand valmöjlighet att leva ett helt vanligt liv. Hon har tre önskemål. För det första bör det finnas möjlighet till distansarbete. Utvecklandet och pådrivande av praxis för distansarbete är för dem som vill till landet bästa sporrar. För det andra skall det finnas en flytande trafik, även med offentliga trafikmedel. För de som är vid sidan av järnvägen, kan redan tio kilometer från Helsingfors centrum vara besvärligt. För det tredje gäller det att hitta boningsort och att kunna ”rota sig” där. För många av dem som önskar flytta till landet, tar det stopp då man inte hittar tomt eller hus. Utöver det här skall man även ha en vardag med butikshandlande och möte med grannar. Hela texten (på finska) kan läsas YTR:s hemsida under webbadressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/index.phtml?917_m=918&s=328.

LÄS ÄVEN DETTA

Näringsministern föreslår glesbygdsavdrag – utredning startar inom kort

Minister Mauri Pekkarinen (c) föreslår att det införs ett särskilt glesbygdsavdrag i beskattningen som kompensation för de höga levnadskostnaderna i glesbygderna. Enligt

näringsministern håller det på att uppstå brist på kompetent vårdpersonal i Lappland och Östra Finland, vilket delvis kunde hjälpas upp av utökad utbildning. Men det är inte nog. Pekkarinen anser att det i Finland borde införas lockbeten för att se till att det kommer tillräckligt med kompetent personal för kommande personalbehov i avlägsna trakter. Ministern skall snart starta en utredning av de region- och näringspolitiska argumenten för ett glesbygdsavdrag. Liknade tankegångar framfördes även av den arbetsgrupp som i oktober presenterade en rapport om Lapplands framtid. Uppgifterna är från söndagens upplaga (16.11) av Österbottens Tidning.

Ålands befolkning ökar – landsbygdskommunen Jomala växte mer än staden Mariehamn

Sett till hela året hittills, har folkmängden på Åland ökat med 194 personer och utgjorde 30.9.2008 ett antal på 27347 personer. För landsbygdsdelen var ökningen 173 personer sedan årets början, där Jomala kommun stod för största delen – 129 personer. Staden Mariehamn ökade med 35 invånare, medan skärgården minskade med 14 personer sedan årets början. Under årets tredje kvartal minskade emellertid folkmängden med 56 personer, vilket är en nära tre gånger så stor minskning om man jämför med samma period under förra året. *Läs mer på adress <http://www.alandstidningen.ax/article.con?iPage=7&id=13280>.*

Kommunaliserade byalag är sällan en lyckad konstruktion

I Norrköping, Sverige finns ett trettiotal tätorter/stadsdelar/landsbygdsområden, av vilka fyra områden har särskilda fullmäktigeberedningar som skall bevaka lokala frågor och vid behov bereda ärenden som skall upp till beslut i nämnder och/eller i Norrköpings fullmäktige. Beredningarna, som består av partipolitiker, tillkom då kommunens tolv kommundelsnämnder avvecklades. Men nu skall även fullmäktigeberedningarna läggas ner. Det är ett klokt beslut, tycker Widar Andersson i sin ledare (från 21.11) i nätupplagan av Folkbladet. Han betvivlar inte för ett ögonblick att fullmäktigeberedningarna från och till har gjort viktiga insatser för att påverka kommunala beslut. Men hans huvudintryck av ett par timmars protokolläsning från beredningarnas möten är likafullt att de mest har fungerat som ett slags kommunaliserade byalag, vilket sällan är en lyckad konstruktion. Byalag och lokala intresseföreningar är oerhört viktiga för lokalsamhällens utveckling, men det är enligt Andersson helt bakvänt att kommunen skall organisera och besätta dessa lokala opinionsgrupper med centralt utsedda partipolitiker. *Se <http://www.folkbladet.se/opinion/ledare/artikel.aspx?articleid=4224169>.*

Landsbygd i utveckling – landsbygdsnätverket gav ut sin tredje tidningsbilaga

Landsbygdsnätverket har sammanställt en översikt över vad som hänt under utvecklingsprogrammets första år – programmen för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland och på Åland. I bilagan *Landsbygd i utveckling – Europa satsar på landsbygdsområden*, som ingick i dagens upplaga (21.11) av Landsbygds Folk, berättar man hur verktygen för stödjande av landsbygdsutveckling kan utnyttjas rent konkret. Man presenterar bl.a. nya projekt och några företag som har fått finansiering för att utveckla sin verksamhet, t.ex. om hur unga jordbrukare kan dra nytta av utvecklingsprogrammen. Artiklarna tar fasta på möjligheterna att utnyttja programmen för landsbygdsutveckling.

Landsomfattande seminarium kring jordbrukets lönsamhet

Landsbygdsnätverksenheten ordnar ännu i år bl.a. ett seminarium som handlar om jordbrukets lönsamhet. Seminariet, som arrangeras i samarbete med MTK Södra Österbotten, hålls i Teknologicentret Frami i Seinäjoki 2.12. Man behandlar bl.a. kostnadshantering, marknadens funktion och stödpolitikens problem. Tillfället är även en öppning för 2009 års regionala lönsamhetsseminarier. Målet är att jordbrukets arbetsfält och arbetsgruppen för jordbrukets

inkomster och lönsamhet skall kunna utbyta idéer. För anmälan (senast 21.11) och program se adress <http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/5zHhAEXUc.html.stx> och http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/5zHhAEXUc/Maatalouden_kannattavuusseminaari_02122008.pdf.

Matfusk, konsumenten och livsmedelmarknaden – seminarierien Värdeladdad mat

Det femte och sista seminariet i serien *Värdeladdad mat* hålls i Jakobstad på Optima 3.12. Huvudföreläsare är redaktionschefen och matkrönikören på Svenska Dagbladet Mats-Eric Nilsson, som nyligen fått Stora Matpriset 2008 för sin första bok om vår moderna mat *Den hemlige kocken*. Nilsson kommer att tala om konsumentval och prioriteringar. Efter detta går man på djupet med den finländska konsumenten och livsmedelsmarknaden, då Johanna Mäkelä från Konsumentforskningscentralen tar upp handelns och industrins förväntningar på livsmedelsmarknaden. Anmälan görs senast 21.11 till jonas@dynamohouse.fi eller lisa@dynamohouse.fi med namn, adress samt seminariedatum. Helan seminarierien finns under webbadressen <http://foodia.fi/vardeladdadmat/>.

Hösten 2007 blev den svenska livsmedelsbranschen rejält omskakad, då det plötsligt uppstod en debatt om matens kvalitet och alla de tillsatser de moderna livsmedlen innehåller. Konsumenterna kände sig lurade av reklamens fagra löften och började leta efter alternativa produkter. Tillverkarna insåg yrvaket att det nu var dags att se över sina recept. Den utlösande faktorn var Mats-Eric Nilssons avslöjande och bästsäljande bok *Den hemlige kocken, vilken nu ges ut i Finland och Norge. I höst har uppföljaren Äkta vara kommit ut.*

På websajten www.aktavara.org finns mycket bra information för alla som är intresserade av vad de äter. Här kan man läsa om vad e-koderna betyder och fakta om olika livsmedel. På sajten hittar du även en blogg av Mats-Eric Nilsson, där han tar upp många aktuella ämnen som berör maten vi äter. Uppgifterna är från en längre artikel, *Se upp med fusk på din tallrik, i torsdagens upplaga (20.11) av Österbottens Tidning. Visste du förresten att vi får i oss 6-7 kilo livsmedelstillsatser varje år?*

Heidi Hummelstedt Sydkustens nya kulturkoordinator i Pargas

Filosofie magister Heidi Hummelstedt har anställts som kulturkoordinator vid Sydkustens landskapsförbund rf. Hon tillträder tjänsten 1.1.2009 med Pargas som placeringsort. Hummelstedt har bl.a. arbetat som projektledare vid kulturavdelningen KulturÖsterbotten vid Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur och nu senast på Vasa landsarkiv (<http://www.sydkusten.fi/aktuellt75.htm>).

Sydkusten landskapsförbund, som nu i höst verkat i tio år, tillkom 1998 då Nylands svenska landskapsförbund och Åbolands kulturråd gick samman. Sydkusten jobbar för att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen. Man bevakar och bereder svenska utbildningspolitiska frågor, samt svenska kultursträvanden på sitt verksamhetsområde.

Sydkustens landskapsförbund är en part i samarbetsorganisationen Svensk Byaservice. Övriga är Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur och Svenska studiecentralen. I samarbetet deltar även Ålands bildningsförbund rf.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
